

Π. Δημητρόπουλος, Η δυνατότητα μεταβολής συχνότητας κατά το στάδιο της μεταβατικής λειτουργίας των ραδιοφωνικών σταθμών

ΔΙΤΕ (π. ΔΙΜΕΕ)

Τεύχος 2/2021, Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος 2021

Ενότητα: FORUM , σελ. 237

Παναγιώτης Η. Δημητρόπουλος

Δικηγόρος, ΔΜΣ Δημοσίου Δικαίου και Φιλοσοφίας Δικαίου

1. Εισαγωγή

Η αδυναμία του Κράτους, για 30 και πλέον έτη, να χορηγήσει άδειες λειτουργίας στους ραδιοφωνικούς σταθμούς, κατά παράβαση του άρθρου 15 παρ. 2 του Συντάγματος και η συνέχιση του καθεστώτος της μεταβατικής λειτουργίας τους με αποσπασματικές, πρόχειρες και νομοτεχνικά προβληματικές διατάξεις,

επιβαρύνει το ήδη άναρχο ραδιοτηλεοπτικό τοπίο και δημιουργεί νέα προβλήματα.

Υπενθυμίζεται ότι οι ραδιοφωνικοί σταθμοί λειτούργησαν μεταβατικώς άνευ αδείας, δυνάμει του άρθρου 53 του Ν 2778/1999¹, ενώ για τους σταθμούς της Αττικής, μετά τις αδειοδοτήσεις της περιόδου 2001-2002², εφαρμόστηκε η μεταβατική διάταξη του άρθρου 12 παρ. 29 του Ν 3310/2005³, η ισχύς της οποίας πάντως έληξε στις 30/12/2015⁴.

Σημειώνεται ότι παρά το γεγονός ότι η διάταξη του άρθρου 53 του Ν 2778/1999 κρίθηκε αντισυνταγματική από το Συμβούλιο της Επικρατείας⁵ το ΕΣΡ, εξακολουθεί να την εφαρμόζει.

Τα προβλήματα της νόμιμης λειτουργίας των ραδιοφωνικών σταθμών δεν επιλύθηκαν ούτε με την πρόσφατη ρύθμιση του άρθρου 40 του Ν 4779/2021 με την οποία προβλέφθηκε ότι:

«Οι ραδιοφωνικοί σταθμοί, που περιλαμβάνονται στο οικείο Μητρώο του ΕΣΡ, εποπτευόμενοι ως νομίμως λειτουργούντες, (σ.σ. δηλαδή εκείνοι που εντάχθηκαν σε αυτό δυνάμει των μεταβατικών διατάξεων που είτε κρίθηκαν αντισυνταγματικές είτε έχει λήξει η ισχύς τους) συνεχίζουν να εκπέμπουν νόμιμα, έως ότου ολοκληρωθεί η διαδικασία χορήγησης ραδιοφωνικών αδειών» για την οποία ορίζεται ως καταληκτική προθεσμία η 30ή Ιουνίου 2023⁶.

Για το ανωτέρω πολλαπλώς προβληματικό καθεστώς, που αποτελεί απόρροια της διαχρονικής, όπως αποδεικνύεται, πολιτικής επιλογής να μην χορηγηθούν άδειες λειτουργίας στους ραδιοφωνικούς σταθμούς με διαγωνιστική διαδικασία, ουσιαστική συμβολή έχει και το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ). Και τούτο διότι το ΕΣΡ αφενός δεν έχει προβεί, παρά το ότι έχει την θεσμική υποχρέωση⁷, στις απαιτούμενες εκείνες ενέργειες προκειμένου να ξεκινήσει η διαγωνιστική διαδικασία για την οριστική χορήγηση των αδειών ραδιοφώνου αφετέρου έχει εκδώσει σειρά αποφάσεων επί ζητημάτων που αφορούν τους μεταβατικώς λειτουργούντες σταθμούς με νομικές «κατασκευές» οι οποίες απέχουν πολύ από να θεωρηθούν λυσιτελείς και πάντως συμβατές με τους συνταγματικούς σκοπούς του ελέγχου του Κράτους στην ραδιοτηλεόραση.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι αποφάσεις του για τους ραδιοφωνικούς σταθμούς που επεδίωξαν την έγκριση μεταβολής συχνότητας από την οποία εξέπεμπαν την 1.11.1999, προκειμένου να καταστεί δυνατή η εκπλήρωση της υποχρέωσής τους να καλύψουν το σύνολο της περιοχής στην οποία λειτουργούσαν, χωρίς να προκαλούν παρεμβολές σε άλλους ραδιοφωνικούς σταθμούς και στις επικοινωνίες των λοιπών νομίμως

λειτουργούντων δικτύων (π.χ. των ενόπλων δυνάμεων, της υπηρεσίας πολιτικής αεροπορίας, του ΟΤΕ κ.λπ.)⁸.

2. Η ανελαστική στάση του ΕΣΡ

Ειδικότερα, όπως προκύπτει και από τη δημοσιευόμενη στο παρόν τεύχος του ΔΙΤΕ απόφαση 53/2020⁹, το ΕΣΡ απορρίπτει παγίως τα σχετικά αιτήματα με το σκεπτικό ότι μεταξύ του Κράτους και των μεταβατικώς λειτουργούντων ραδιοφωνικών σταθμών που χρησιμοποιούν, χωρίς άδεια, ραδιοφωνικές συχνότητες, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 53 του Ν 2778/1999, έχει δημιουργηθεί μια ιδιόρρυθμη (*sui generis*) δημοσίου δικαίου έννομη σχέση, η οποία έχει τα αυτά χαρακτηριστικά με εκείνη της κατοχής και χρήσης δημοσίου κτήματος. Η σχέση αυτή, κατά το ΕΣΡ, παρέχει στον δικαιούχο τη δυνατότητα χρήσης μιας συγκεκριμένης συχνότητας, αυτής που χρησιμοποιούσε την συγκεκριμένη ημερομηνία, και όχι άλλης. Σύμφωνα με την εκδοχή αυτή οι ραδιοφωνικοί σταθμοί που είτε λειτουργούν εντελώς αυθαίρετα είτε θεωρούνται νομίμως λειτουργούντες, οφείλουν να πληρούν τις προϋποθέσεις και να τηρούν τις υποχρεώσεις που εκ της νομοθεσίας προβλέπονται για τους αδειοδοτημένους σταθμούς και να χρησιμοποιούν μόνον τη συχνότητα που χρησιμοποιούσαν κατά την 1.11.1999, χωρίς να επιτρέπεται οποιαδήποτε μεταβολή. Σε περίπτωση μετακίνησης από την εν λόγω συχνότητα και χρήσης άλλης, διαρρηγνύεται οριστικώς η δημιουργηθείσα σχέση δημοσίου δικαίου και επιβάλλεται η διακοπή της λειτουργίας από το ΕΣΡ, το οποίο «διαπιστώνει» την διάρρηξη της έννομης σχέσης και διαγράφει τον σταθμό από το οικείο Μητρώο. Τα παραπάνω, κατά το ΕΣΡ, απορρέουν από την «γενική αρχή της λογικής συνοχής και ενότητας της έννομης τάξης».

Επισημαίνεται ότι το ΕΣΡ θεωρεί ότι είναι το μόνο αρμόδιο όργανο για την εξέταση των σχετικών αιτημάτων μεταβολής συχνότητας καθώς το ζήτημα δεν αφορά στην παραβίαση των τεχνικών προδιαγραφών λειτουργίας των σταθμών αλλά στην τήρηση των όρων που έχουν τεθεί από το νομοθέτη ως βάσεων για τη νόμιμη λειτουργία τους.

3. Κριτική στην προσέγγιση του ΕΣΡ

Κατά τη γνώμη μου οι ανωτέρω προσεγγίσεις δεν είναι πειστικές, περαιτέρω δε δημιουργούν περισσότερα προβλήματα από όσα υποτίθεται ότι επιδιώκουν να επιλύσουν.

Εν πρώτοις θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι αν ήθελε θεωρηθεί ότι με το άρθρο 53 του Ν 2778/1999 δημιουργήθηκε μεταξύ του Κράτους και των ραδιοφωνικών σταθμών, οι οποίοι εξέπεμπαν κατά την 1.11.1999, μια «ιδιόρρυθμη» σχέση

δημοσίου δικαίου, αυτή η «ιδιόρρυθμη» σχέση δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι διέπει μόνον την παραχώρηση συχνότητας εκ μέρους του Κράτους, κάτι άλλωστε που ουδέποτε έλαβε χώρα, αλλά και την εν γένει λειτουργία των σταθμών, όχι μόνο από πλευράς τεχνικών προδιαγραφών εκπομπής (χρήση συγκεκριμένης συχνότητας και κέντρου εκπομπής) αλλά και από πλευράς περιεχομένου προγράμματος.

Πιο συγκεκριμένα, με το άρθρο 53 του Ν 2778/1999 επετράπη προσωρινά η άσκηση της δραστηριότητας μετάδοσης ραδιοφωνικών εκπομπών χωρίς άδεια. Η εν λόγω δραστηριότητα έχει διττή διάσταση: αφενός τη μετάδοση ραδιοφωνικού προγράμματος αφετέρου τη χρήση για την εν λόγω μετάδοση συχνοτήτων που ανήκουν στο Κράτος.

Στη βάση αυτή η σχέση δημοσίου δικαίου που ιδρύεται με το άρθρο 53 του Ν 2778/1999, δεν αφορά μόνον στη χρήση συχνότητας, δεν ρυθμίζει δηλαδή μόνο τα τεχνικά ζητήματα εκπομπής, αλλά διέπει την εν γένει λειτουργία τους και από πλευράς περιεχομένου¹⁰. Πρόκειται για μία σχέση που ερείδεται όχι σε χορηγηθείσα άδεια αλλά στον ίδιο το νόμο. Υπό το πρίσμα αυτό η αναφορά του ΕΣΡ σε *sui generis* σχέση μπορεί να νοηθεί μόνον ως επισήμανση της ίδρυσης της σχέσης αυτής με νόμο και όχι με διοικητική πράξη (άδεια).

Η σχέση αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι καταλύεται και μάλιστα οριστικώς με την μεταβολή της συχνότητας στην περίπτωση που ο σταθμός εξακολουθήσει να λειτουργεί εκπέμποντας πρόγραμμα. Και τούτο διότι όπως προαναφέρθηκε η *sui generis* σχέση δεν εξαντλείται στη ρύθμιση της χρήσης συγκεκριμένης συχνότητας αλλά οριοθετεί και ρυθμίζει την εν γένει λειτουργία των σταθμών.

Η επισήμανση αυτή είναι κρίσιμη διότι το ΕΣΡ ταυτίζει εσφαλμένα δύο διαφορετικά και διακριτά ζητήματα: τη χρήση συγκεκριμένης συχνότητας χωρίς μεταβολές με την αδιάλειπτη και συνεχή λειτουργία των σταθμών, θεωρώντας ότι η μεταβολή συχνότητας ταυτίζεται νομικώς με την διακοπή λειτουργίας τους¹¹.

Εν προκειμένω πρέπει να σημειωθεί ότι μπορεί μεν η λειτουργία των σταθμών να προϋποθέτει αναγκαία τη χρήση συγκεκριμένης συχνότητας στην περίπτωση όμως των μεταβατικώς λειτουργούντων σταθμών, τέτοια συχνότητα δεν έχει χορηγηθεί, σε κάθε δε περίπτωση όπως προκύπτει από τις μεταβατικές διατάξεις, ο νομοθέτης απέβλεψε στην προσωρινή λειτουργία τους χωρίς να προδιαγράψει συγκεκριμένα τεχνικά χαρακτηριστικά της εκπομπής τους και πάντως χωρίς να απαγορεύσει ρητά τη δυνατότητα μεταβολής συχνότητας και κέντρου εκπομπής υπό την προϋπόθεση ότι τούτο εγκρίνεται από την αρμόδια Αρχή¹².

Επισημαίνεται ότι η εκδοχή πως η μεταβολή συχνότητας ταυτίζεται εννοιολογικώς με την διακοπή λειτουργίας του ραδιοφωνικού σταθμού, είναι προβληματική και επί της ουσίας. Και τούτο διότι με τον τρόπο αυτό απαγορεύεται στους ενδιαφερόμενους, κατόπιν εγκρίσεως της ανεξάρτητης Αρχής, μεταβάλλοντας συχνότητα, να τηρήσουν τις προβλεπόμενες από την νομοθεσία υποχρεώσεις τους (παράλειψη παρεμβολών και κάλυψη του συνόλου της περιοχής στην οποία εκπέμπουν).

Συμπερασματικώς ούτε από την κείμενη νομοθεσία ούτε από την νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας προκύπτει απαγόρευση μετατόπισης ραδιοφωνικού σταθμού σε άλλη συχνότητα, διαφορετική εκείνης που χρησιμοποιούσε την 1.11.1999, σε περίπτωση που η χρήση της προκαλούσε παρεμβολές σε άλλα νομίμως λειτουργούντα, δίκτυα¹³.

Περαιτέρω το επιχείρημα, ότι αν επιτραπεί στους μεταβατικώς λειτουργούντες σταθμούς να μεταβάλουν συχνότητα αυτό θα τους οδηγούσε σε ευμενέστερη θέση σε σχέση με τους νομίμως αδειοδοτηθέντες, συγχέει διαφορετικές και μη συγκρίσιμες νομικώς καταστάσεις.

Ειδικότερα στην περίπτωση των μεταβατικώς λειτουργούντων σταθμών ο νομοθέτης δεν χορήγησε άδεια συγκεκριμένης συχνότητας κατόπιν συγκριτικής αξιολόγησης, στη βάση των ισχυόντων χαρτών συχνότητων αλλά επεδίωξε να «τακτοποιήσει» μέχρι την χορήγηση των αδειών, μια πραγματική κατάσταση (αυθαίρετη χρήση του ραδιοφάσματος). Στη βάση αυτή χορηγήθηκαν βεβαιώσεις νόμιμης λειτουργίας στους ραδιοφωνικούς σταθμούς με κριτήριο τη δήλωση των ιδίων ότι πράγματι λειτουργούσαν σε μια συγκεκριμένη ημερομηνία¹⁴. Απόρροια της εφαρμογής των μεταβατικών διατάξεων ήταν να επιτραπεί εν τέλει η λειτουργία μεγαλύτερου αριθμού ραδιοφωνικών σταθμών, από τον προβλεπόμενο στους οικείους Χάρτες, χωρίς μάλιστα πρόβλεψη για περιορισμό της ισχύος εκπομπής και σε θέσεις που δεν προβλέπονταν. Τούτο είχε ως αποτέλεσμα να μην μπορεί να υπάρξει συντονισμός και αποφυγή αλληλοπαρεμβολών τόσο εντός του ιδίου νομού όσο και μεταξύ των εκπομπών ραδιοφωνικών σταθμών όμορων νομών αλλά και μεταξύ σταθμών που εκπέμπουν σε παραμεθόριες περιοχές σε σχέση με ραδιοφωνικούς σταθμούς όμορων κρατών.

Η «τακτοποίηση» αυτή είναι προφανές πως δεν ήταν απόρροια ορθολογικής οργάνωσης του ραδιοφάσματος, οδήγησε δε στη διαμόρφωση ενός περαιτέρω άναρχου ραδιοφωνικού τοπίου το οποίο προδήλως δεν είναι συγκρίσιμο με εκείνο το οποίο θα προέκυπτε εάν είχαν εκχωρηθεί συγκεκριμένες συχνότητες,

βάσει των οικείων Χαρτών αναλογικής ραδιοφωνίας και ύστερα από τη διεξαγωγή αδειοδοτικής διαδικασίας.

Κατά τούτο, είναι άστοχο το επιχείρημα ότι επειδή η συχνότητα αποτελεί κατά τις πάγιες διατάξεις (άρθρο 11 παρ. 2 [N 3592/2007](#)) όρο της νόμιμης λειτουργίας των αδειοδοτημένων σταθμών και δεν μπορεί να μεταβληθεί κατά το χρονικό διάστημα ισχύος της άδειας, δεν θα πρέπει να επιτρέπεται αναλόγως η μεταβολή της συχνότητας και για τους μεταβατικώς λειτουργούντες σταθμούς δυνάμει του άρθρου 53 του Ν 2778/1999.

Κατά τη γνώμη μας η μεταβολή συχνότητας θα πρέπει να θεωρείται και επιβεβλημένη, ύστερα φυσικά από έγκριση της αρμόδιας ανεξάρτητης Αρχής, ακριβώς επειδή η προσωρινή τακτοποίηση που έλαβε χώρα την 1.11.1999 είναι προβληματική.

Η έγκριση της μεταβολής συχνότητας στις περιπτώσεις αυτές όχι μόνον δεν θα οδηγούσε στο να έχουν οι μεταβατικώς λειτουργούντες σταθμοί ευμενέστερη μεταχείριση έναντι των λοιπών χρηστών του φάσματος αλλά αντιθέτως, θα συνεισέφερε στη στοιχειώδη αποκατάσταση της εύρυθμης και με ορθολογικούς όρους χρήσης του καθώς η ομαλή λειτουργία των δικτύων στα οποία παρεμβάλλονται οι ραδιοφωνικοί σταθμοί (ΟΤΕ, αεροναυτιλία, τηλεπικοινωνίες) συνδέεται άμεσα με τη ζωή και την ασφάλεια των πολιτών.

Κοντολογίς, η αρχή της λογικής συνοχής και ενότητας της έννομης τάξης σε συνδυασμό με την αρχή της χρηστής διοίκησης αλλά και την αρχή της αναλογικότητας (ως προς την επιβολή κυρώσεων σε όσους αυθαιρέτως μεταβάλουν συχνότητα χωρίς να έχουν αιτηθεί τη μεταβολή της), επιβάλλουν η όποια παρέμβαση του ΕΣΡ στο πεδίο αυτό να είναι δομημένη με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ότι οι ραδιοφωνικοί σταθμοί, παρά το ότι δεν διαθέτουν άδεια λειτουργίας με ευθύνη του Κράτους (και ιδίως του ΕΣΡ), θα συνεχίσουν τη λειτουργία τους μέχρι την έκδοση της σχετικής προκήρυξης χωρίς να δημιουργούν προβλήματα παρεμβολών, καλύπτοντας παράλληλα το σύνολο της περιοχής στην οποία εκπέμπουν.

Η παρέμβαση αυτή του ΕΣΡ δεν επιτρέπεται με βάση την αρχή της χρηστής διοίκησης να εξαντλείται στην επιβολή της «κύρωσης» της διακοπής λειτουργίας εκείνων που αναγκάζονται για λόγους αντικειμενικούς να μετακινηθούν από τη συχνότητα στην οποία εξέπεμπαν την 1.11.1999 σε άλλη συχνότητα, ούτε στη συλλήβδην απόρριψη των αιτημάτων μετακίνησης όταν μάλιστα αυτά δεν είναι απόρροια καταχρηστικής και παρελκυστικής τακτικής εκ μέρους των ενδιαφερομένων.

Περαιτέρω, είναι εξαιρετικά αμφίβολο αν αρμόδιο όργανο για την έγκριση της μεταβολής και της επιβολής της σχετικής κύρωσης στην περίπτωση μετακίνησης χωρίς την υποβολή αιτήματος είναι το ΕΣΡ και όχι η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ).

Σημειώνεται ότι με βάση τόσο την προϋχούσα [15](#) όσο και την ισχύουσα νομοθεσία [16](#) η ΕΕΤΤ έχει την αρμοδιότητα της εποπτείας και του ελέγχου της χρήσης του φάσματος των ραδιοσυχνοτήτων από οποιοδήποτε δυνητικό χρήστη, συμπεριλαμβανομένων των σταθμών αναλογικής ραδιοφωνίας καθώς και της επιβολής των σχετικών κυρώσεων.

Στην περίπτωση λοιπόν παραβίασης των τεχνικών προδιαγραφών λειτουργίας των ραδιοφωνικών σταθμών, στην οποία θα πρέπει να θεωρηθεί ότι περιλαμβάνεται και η μη νόμιμη χρήση άλλης συχνότητας, αρμόδια Αρχή για την επιβολή της σχετικής κύρωσης είναι η ΕΕΤΤ και όχι το ΕΣΡ, όπως άλλωστε έχει κριθεί ήδη από το 2011 με την απόφαση 2719/2011 (επταμ.) του Συμβουλίου της Επικρατείας [17](#). Σε κάθε δε περίπτωση η έγκριση του αιτήματος μετακίνησης εφόσον εξετάζεται από το ΕΣΡ στο πλαίσιο του ελέγχου νομιμότητας της λειτουργίας των σταθμών θα πρέπει να ερείδεται σε σχετική τεκμηρίωση από την ΕΕΤΤ που έχει την ευθύνη ελέγχου και διαχείρισης του ραδιοφάσματος.

Η εκδοχή που υιοθετεί το ΕΣΡ αναφορικά με την αρμοδιότητα δεν λαμβάνει υπόψη της αφενός την προαναφερθείσα νομολογία του ΣτΕ αφετέρου την σαφή επιλογή του νομοθέτη να καταστήσει την ΕΕΤΤ αρμόδια για όλα τα ζητήματα της χρήσης του φάσματος των ραδιοσυχνοτήτων είτε αυτές χρησιμοποιούνται από τους αδειοδοτημένους από το ΕΣΡ σταθμούς, είτε από τους προσωρινούς λειτουργούντες, βάσει μεταβατικών διατάξεων της νομοθεσίας.

4. Επίλογος

Η σημερινή προβληματική κατάσταση στο χώρο του ραδιοφώνου είναι απόρροια προεχόντως της τακτικής της Πολιτείας να μην προχωρεί στη διαδικασία για την χορήγηση των αδειών.

Οι νομικές κατασκευές, όπως αυτή που υιοθετεί το ΕΣΡ αναφορικά με τη δυνατότητα μεταβολής συχνότητας για τους μεταβατικώς λειτουργούντες σταθμούς, δεν βοηθούν στη λυσιτελή εποπτεία του ραδιοτηλεοπτικού τοπίου, χωρίς αγκυλώσεις, και με γνώμονα την προστασία του δημοσίου συμφέροντος.

Αντιθέτως καθιστούν το ραδιοφωνικό τοπίο ακόμη περισσότερο προβληματικό.

---

1. Σύμφωνα με το οποίο: «Οι ραδιοφωνικοί σταθμοί που λειτουργούσαν την 1η Νοεμβρίου 1999 θεωρούνται ως νομίμως λειτουργούντες μέχρι την έκδοση απόφασης του Υπουργού Τύπου και ΜΜΕ η οποία προβλέπεται στο άρθρο 7 παρ. 2 του Ν 2728/1995 για την προκήρυξη συγκεκριμένων θέσεων αδειών λειτουργίας τοπικών ραδιοφωνικών σταθμών».

2. Το σύνολο των αδειών που χορηγήθηκαν βάσει της με αριθμό 4925/Ε/21.2.2001 προκήρυξης (δεύτερη αδειοδοτική διαδικασία) ακυρώθηκε με την **ΣΤΕ 2952/2004** ενώ οι άδειες της πρώτης αδειοδοτικής διαδικασίας (βάσει της με αριθμό 1430/1996 προκήρυξης) έληξαν τέσσερα έτη μετά τη χορήγησή τους χωρίς να ανανεωθεί η ισχύς τους.

3. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή το προβλεπόμενο από τη διάταξη της παρ. 11 του άρθρου 7 του Ν 2328/1995 (ΦΕΚ Α΄ 159), όπως ισχύει, χρονικό διάστημα ισχύος των αδειών λειτουργίας ραδιοφωνικών σταθμών παρατείνεται για τους ραδιοφωνικούς σταθμούς του Νομού Αττικής μέχρι 30.11.2005. Τρεις (3) μήνες πριν από τη λήξη της ως άνω προθεσμίας το ΕΣΡ εκδίδει σχετική προκήρυξη. Έως τη δημοσίευση της ανωτέρω προκήρυξης, θεωρούνται νομίμως λειτουργούντες εντός των ορίων του Νομού Αττικής και με τις ίδιες τεχνικές προδιαγραφές, οι ραδιοφωνικοί σταθμοί του Νομού Αττικής υπό την προϋπόθεση ότι αποδεδειγμένα λειτουργούσαν στο Νομό την 31.12.2004, υπέβαλαν αίτηση συμμετοχής στις διαγωνιστικές διαδικασίες που προκηρύχθηκαν με τις με αρ. 1430/1996 και 4925/Ε/21.2.2001 αποφάσεις του Υπουργού Τύπου και ανήκαν κατά την 31.12.2004 κατά πλήρη κυριότητα στον φορέα που είχε υποβάλλει αίτηση συμμετοχής στους παραπάνω διαγωνισμούς.

4. Η ανωτέρω προθεσμία δημοσιεύσεως προκηρύξεως παρατάθηκε διαδοχικώς με τις διατάξεις των άρθρων 15 παρ. 7 περ. β΄ του Ν 3444/2006, 9 παρ. 2 του Ν 3548/2007, 20 παρ. 5 του **Ν 3592/2007**, του άρθρου δεύτερου παρ. 1 του Ν 3640/2008, των άρθρων 9 του Ν 3723/2008, 38 του **Ν 3775/2009**, 29 παρ. 4 του **Ν 3838/2010**, 49 παρ. 8 του **Ν 3905/2010**, 8 παρ. 4 του 4038/2012, 17 του Ν 4208/2013 και του άρθρου έκτου παρ. 4α του Ν 4279/2014. Η τελευταία παράταση δόθηκε με το άρθρο 86 του Ν 4313/2014 μέχρι τις 31.12.2015. Δεν ακολούθησε νέα νομοθετική ρύθμιση για τα έτη 2016-2020.

5. Για τη συνταγματικότητα του άρθρου 53 Ν 2778/1999 βλ. την ΣτΕ (Ολ) 3315/2014 καθώς και τις ΣτΕ 3591/2014, 2859/2015, 2791/2015, 2386/2015, 2625/2017, 1174/2017.

6. Η αναφορά στο ότι οι ραδιοφωνικοί σταθμοί «συνεχίζουν» να λειτουργούν νόμιμα είναι πρόδηλα προβληματική καθώς η ισχύς των μεταβατικών διατάξεων

είχε ήδη λήξει από το 2015, σε κάθε δε περίπτωση οι διατάξεις του άρθρου 53 του Ν 2778/1999 όπως έχει νομολογηθεί από το 2014 είναι αντισυνταγματικές. Σε κάθε περίπτωση η παράταση της προθεσμίας για την αδειοδότηση ουδέν πρόβλημα αντιμετώπισε, πλην της εκ νέου «νομιμοποίησης» της προσωρινής λειτουργίας όσων σταθμών περιλαμβάνονται στο Μητρώο του ΕΣΡ. Η νέα αυτή διάταξη ούτε το ζήτημα των τεχνικών προδιαγραφών λειτουργίας των σταθμών επέλυσε, ούτε επιμέρους ζητήματα αναφορικά με τη μεταβίβαση ραδιοφωνικών επιχειρήσεων αντιμετώπισε, ούτε προέβλεψε νέα κριτήρια για την αξιολόγηση των υποψηφίων στη διαγωνιστική διαδικασία που θα ακολουθήσει, ούτε ρύθμισε ζητήματα που προκύπτουν από τη μετάβαση των ραδιοφώνων από την αναλογική στην ψηφιακή εκπομπή.

7. Βλ. άρθρο 8 παρ. 7 του **N 3592/2007** σε συνδυασμό με το άρθρο 10 του ίδιου νόμου. Σημειώνεται ότι παρά το γεγονός ότι στη διαδικασία καθορισμού του αριθμού των αδειών ανά νομό εμπλέκεται και ο Υπουργός στον οποίο έχουν ανατεθεί οι αρμοδιότητες του Υπουργείου Τύπου (βλ. άρθρο 8 παρ. 5 **N 3592/2007**) ουδέν έχει πράξει η Ανεξάρτητη Αρχή μέχρι σήμερα για την έναρξη της διαδικασίας. Και τούτο παρά το ότι η αρμοδιότητα και η ευθύνη της αδειοδότησης έχουν ανατεθεί από το συνταγματικό νομοθέτη αποκλειστικά σε αυτή. Βλ. σχετικώς και ΣτΕ (Ολ) 95/2017.

8. Βλ. ενδεικτικά **ΕΣΡ 53/2020**, 133/2019. Πρβλ. ΕΣΡ 23/2020.

9. Το ζήτημα του επιτρεπτού της μετακίνησης από συχνότητα η οποία είχε δηλωθεί ως κύρια συχνότητα ραδιοφωνικού σταθμού για το οποίο εκδόθηκε η απόφαση του ΕΣΡ με αριθμό 53/2020 απασχόλησε και την ΕΕΤΤ, βλ. την με αριθμό 935/08/2020 απόφασή της.

10. Για το λόγο άλλωστε αυτό, προβλέπεται ρητώς στην παρ. 2 του άρθρου 53 ότι οι λειτουργούντες ραδιοφωνικοί σταθμοί την 1.11.1999 «οφείλουν να τηρούν τους προβλεπόμενους στο άρθρο 8 του Ν 2328/995 κανόνες λειτουργίας, καθώς και αυτούς που προβλέπονται από τους ισχύοντες Κώδικες Δεοντολογίας του ΕΣΡ».

11. Για μια εμπειριστατωμένη κριτική στην προσέγγιση του ΕΣΡ βλ. Ξ. Κοντιάδης, Προϋποθέσεις χορήγησης βεβαίωσης νόμιμης λειτουργίας σε ραδιοφωνικό σταθμό, (Γνωμοδότηση), Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου, 1/2021, σ. 134 επ. και ιδίως 138-140.

12. Το Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο ερμηνεύοντας τις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 53 του Ν 2778/1999 έχει δεχθεί (**ΣτΕ 1231/2011**) ότι: «Οι ραδιοφωνικοί σταθμοί, οι οποίοι λειτουργούσαν την 1.11.1999 θεωρούνται μεν

ως «νομίμως λειτουργούντες» κατά το άρθρο 53 παρ. 1 του Ν 2778/1999 και μπορούν να χρησιμοποιούν για τη μετάδοση του προγράμματός τους τη συχνότητα στην οποία εξέπεμπαν την ως άνω ημερομηνία. Απαγορεύεται, όμως, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, η αλλαγή της συχνότητας εκπομπής ή η χρήση και επιπλέον συχνοτήτων από τους ραδιοφωνικούς σταθμούς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω άρθρου 53 του Ν 2778/1999, χωρίς προηγούμενη σχετική άδεια της αρμόδιας αρχής». Πρβλ. [ΣτΕ 1206/2012](#), [1588/2012](#), [1458/2009](#), [4046/2008](#), [3070/2007](#). Με τις αποφάσεις αυτές γίνεται δεκτό ότι παρά το ότι δεν ορίζεται ρητώς στο άρθρο 53 του Ν 2778/1999 η υποχρέωση των μεταβατικώς λειτουργούντων σταθμών να εκπέμπουν από συγκεκριμένη συχνότητα, τούτο είναι επιβεβλημένο. Πλην όμως το ΣτΕ θεωρεί ότι η αλλαγή συχνότητας απαγορεύεται όταν αυτή λαμβάνει χώρα χωρίς άδεια της αρμόδιας Αρχής. Σε κάθε περίπτωση με τις ανωτέρω αποφάσεις του το ΣτΕ δεν έκρινε, όπως φαίνεται να υπολαμβάνει το ΕΣΡ, ότι η άδεια της αρμόδιας Αρχής απαγορεύεται να χορηγηθεί σε κάθε περίπτωση, πολλώ δε μάλλον δεν έκρινε ότι απαγορεύεται σε κάθε περίπτωση η μετακίνηση σε άλλη συχνότητα όταν αυτό επιβάλλεται από λόγους δημοσίου συμφέροντος (π.χ. για την αντιμετώπιση των παρεμβολών σε άλλα νομίμως λειτουργούντα δίκτυα).

[13.](#) Άλλωστε, το ίδιο το άρθρο 53 παρ. 2 του Ν 2778/1999 ορίζει ρητώς ότι οι μεταβατικώς λειτουργούντες σταθμοί, οφείλουν κατά την λειτουργία τους και μάλιστα επί ποινή άμεσης διακοπής της λειτουργίας και κατάσχεσης του τεχνικού τους εξοπλισμού, να μην παρεμβάλλονται στους διαύλους συχνοτήτων της ΕΡΤ καθώς και στις επικοινωνίες των Ενόπλων Δυνάμεων, της υπηρεσίας πολιτικής αεροπορίας, του ΟΤΕ και κάθε άλλου νομίμως λειτουργούντος δικτύου.

[14.](#) Σημειώνεται ότι το 2010 ζητήθηκαν στοιχεία από τους ενδιαφερόμενους σχετικά με την συχνότητα και την θέση εκπομπής που χρησιμοποιούσαν την 1.11.1999, πλην όμως τα σχετικά στοιχεία ουδέποτε επαληθεύθηκαν από τις αρμόδιες Αρχές.

[15.](#) Βλ. το άρθρο 12 περ. ιθ' και κ' Ν 3431/2006 και το άρθρο 12 περ. ιθ' και κ' Ν 4070/2012.

[16.](#) Βλ. το άρθρο 113 Ν 4727/2020 περ. ιθ' σύμφωνα με το οποίο η ΕΕΤΤ: «Διαχειρίζεται τις ραδιοσυχνότητες ή ζώνες του φάσματος ραδιοσυχνοτήτων των οποίων την ευθύνη έχει, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Μέρους».

[17.](#) Με την απόφαση αυτή κρίθηκε ότι μη νόμιμα επιβλήθηκε πρόστιμο από το ΕΣΡ σε μεταβατικώς λειτουργούντα τηλεοπτικό σταθμό ο οποίος έκανε αυθαιρέτως χρήση άλλου διαύλου και άλλου κέντρου εκπομπής από εκείνο στον

οποίο είχε δικαίωμα να εκπέμπει. Και τούτο διότι η αρμοδιότητα για την επιβολή των σχετικών κυρώσεων για παραβάσεις σχετιζόμενες με τις τεχνικές προδιαγραφές λειτουργίας των σταθμών έχει περιέλθει στην Ε.Ε.Τ.Τ.